

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 52/2023
23.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Снежана Ивковић, адвокат из ..., против тужених „Железнице Србије“ АД из Београда и „Инфраструктура железнице Србије“ АД из Београда, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2478/22 од 09.09.2022. године, у седници већа одржаној дана 23.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужиоца и **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2478/22 од 09.09.2022. године у делу става првог и трећем ставу изреке, тако што **СЕ ОДБИЈАЈУ** као неосноване жалбе тужених и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Младеновцу П1 27/20 од 06.05.2022. године у трећем ставу изреке у делу којим је усвојен тужбени захтев у односу на туженог „Железнице Србије“ АД за период потраживања од 08.11.2014. године од 31.08.2015. године, петом и седмом ставу изреке, а захтев туженог „Инфраструктура железнице Србије“ АД за накнаду трошкова поступка по жалби у износу од 31.170,00 динара **СЕ ОДБИЈА**.

У преосталом делу ревизија тужиоца, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2478/22 од 09.09.2022. године, **ОДБИЈА СЕ** као неоснована.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да на име трошкова поступка по ревизији солидарно исплате тужиоцу укупан износ од 113.424,13 динара, у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Младеновцу П1 27/20 од 06.05.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор стварне ненадлежности Основног суда у Младеновцу. Ставом другим изреке, одбијен је предлог туженог „Железнице Србије“ АД Београд за учешће Републике Србије као умешача на страни туженог. Ставом трећим изреке обавезани су тужени да тужиоцу солидарно исплате на име накнаде за топли оброк за период од 08.11.2014. године до 31.08.2015. године укупан износ од

100.677,51 динар са припадајућом каматом и на име накнаде за регрес за новембар и децембар 2014. године укупан износ од 7.428,66 динара са припадајућом каматом, све у појединачним месечним износима, ближе наведено у том ставу изреке. Ставом четвртим изреке, делимично је одбијен тужбени захтев тужиоца против тужених за период потраживања законске затезне камате на месечне износе регреса за новембар и децембар 2014. године, и то за период од 16. у наредном месецу до последњег датума у том месецу. Ставом петим изреке, обавезан је тужени „Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд да тужиоцу на име накнаде за топли оброк за период од 01.09.2015. године до 08.11.2017. године укупан износ од 263.171,87 динар са припадајућом каматом и на име накнаде за регрес за 2015. и 2016. годину укупан износ од 92.863,30 динара са припадајућом каматом, све у појединачним месечним износима, ближе наведено у том ставу изреке. Ставом шестим изреке, делимично је одбијен тужбени захтев тужиоца против туженог „Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд за период потраживања законске затезне камате на месечне износе регреса за 2015. и 2016. годину, и то за период од 16. у наредном месецу до последњег датума у том месецу у односу на месец из ког потиче потраживање. Ставом седмим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу накнаде трошкове парничног поступка у износу од 177.445,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2478/22 од 09.09.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у трећем и петом ставу изреке тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавежу тужени да му солидарно исплате на име накнаде за топли оброк за период од 08.11.2014. године до 31.08.2015. године укупан износ од 100.677,51 динар са припадајућом каматом и на име накнаде за регрес за новембар и децембар 2014. године укупан износ од 7.428,66 динара са припадајућом каматом, све у појединачним месечним износима, ближе наведено у том ставу изреке и да се обавеже тужени „Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд да му на име накнаде за топли оброк за период од 01.09.2015. године до 08.11.2017. године укупан износ од 263.171,87 динар са припадајућом каматом и на име накнаде за регрес за 2015. и 2016. годину укупан износ од 92.863,30 динара са припадајућом каматом, све у појединачним месечним износима, ближе наведено у том ставу изреке. Ставом другим изреке, потврђена су решења садржана у ставу првом и другом изреке првостепене пресуде. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о парничним трошковима садржано у седмом ставу изреке првостепене пресуде тако што је одбијен захтев којим је тужилац тражио да се тужени обавежу на накнаду трошкова парничног поступка у износу од 177.445. Ставом четвртим изреке обавезан је тужилац да накнади туженом „Инфраструктура железнице Србије“ АД трошкове поступка по жалби у износу од 31.170,00 динара. Ставом петим изреке, одбијен је захтев туженог Железнице Србије“ АД Београд за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права, с предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној по одредби чл. 404. Закона о парничном поступку.

Пошто је другостепени суд преиначио првостепену пресуду, то је ревизија дозвољена на основу чл. 403. ст. 2. тач. 2. Закона о парничном поступку („Службени

гласник РС“ бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14 и 87/18) – у даљем тексту: ЗПП, па је одлучивање о посебној ревизији сувишно.

Одлучујући о изјављеној ревизији у складу са чланом 403. став 2. тачка 2. и чланом 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је тужиочева ревизија делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу на неодређено време до 25.12.2018. године и то најпре код туженог Железнице Србије“ АД Београд до 01.09.2015. године, а потом код туженог „Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд. Колективним уговором тог туженог из марта 2015. године предвиђено је да су накнаде трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржане у вредности радног часа за обрачун и исплату зараде. У обрачунским листама тужиоаче зараде нису посебно исказивани износи ових накнада, нити су у означеном колективном уговору утврђени параметри на основу којих је могуће ове накнаде издвојити из износа зараде по основу обављеног рада и времена проведеног на раду. По анексу уговора о раду од 30.08.2015. године тужилац је почев од 01.09.2015. године дана наставио да ради код туженог „Инфраструктура железнице Србије“ АД, основаног Одлуком Владе Републике Србије од 02.07.2015. године, као друштво стицалац дела имовине туженог Железнице Србије“ АД Београд утврђеног деобним биланском, као саставним делом плана статусне промене тог привредног друштва, издвајање уз оснивање нових акционарских друштава. Према стању у списима тужени „Инфраструктура железнице Србије“ АД уписан је у регистар привредних субјеката решењем Агенције за привредне регистре од 10.08.2015. године. Планом статусне промене туженог Железнице Србије“ АД предвиђено је да ће се опис преузетих обавеза привредних друштава насталих статусном променом уредити посебним уговором. Сви учесници статусне промене потписали су Протокол о усвајању Информације о спроведеном поступку статусне промене туженог Железнице Србије“ АД од 24.06.2016. године којим је прихваћено почетно стање у пословним књигама учесника на дан 10.08.2015. године. По означеном протоколу, тужене Железнице Србије“ АД преузеле су обавезе резервисане за судске спорове, односно спорове који су у току.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом чланова 104. став 1, 105. став 1. и 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду обавезао тужене на исплату спорних потраживања насталих у периоду када је тужилац био у радном односу код њих. По становишту тог суда, означеним законским одредбама тужиоцу је признато право на тражене накнаде које у општем акту - Колективном уговору из марта 2015. године нису конкретизоване одређивањем параметара на основу којих се њихова висина може издвојити из вредности радног часа, нити су исте посебно исказиване у обрачунским листама тужиоаче зараде. Због тога је и обавезао тужене на њихову исплату у висини утврђеној вештачењем, коришћењем критеријума из последњег колективног уговора по којем је тужени ове накнаде обрачунавао и исплаћивао запосленима. Тужбени захтев којим је тражено да се тужени „Инфраструктура железнице Србије“ АД (у даљем тексту: друштво стицалац) обавезе

на солидарну исплату утужених потраживања насталих пре статусне промене туженог Железнице Србије“ АД (у даљем тексту: друштво преносилац) и његовог оснивања првостепени суд је усвојио оценивши да је друштво стицалац, у смислу члана 147. Закона о раду, солидарно одговоран са друштвом преносиоцем за исплату тражених накнада за период 08.11.2014. године до 31.08.2015. године, будући да преузимање уговора о раду са закључивањем анекса од 30.08.2015. године у случају статусне промене, подразумева и испуњење обавеза по том уговору, осим ако у актима о статусној промени није другачије предвиђено, а за шта није пружен валидан доказ.

Другостепени суд је преиначио побијану пресуду у делу којим је тужиочев захтев усвојен. По становишту тог суда, сагласно члану 118. став 1. Закона о раду тужилац накнаду спорних трошкова остварује у складу са општим актом, уговором о раду, односно као део основне зараде јер је колективним уговором друштва преносиоца било предвиђено да су оне урачунате у вредност радног часа, при чему су без значаја околности да се не може утврдити обим у којем ове накнаде учествују у обрачунској вредности радног часа и да њихова висина није посебно исказивана у обрачунским листама тужиоачеве зараде. По оцени другостепеног суда, не постоји обавеза друштва стицаоца да солидарно са друштвом преносиоцем одговора исплати утужено потраживање за период пре статусне промене, с обзиром да је у складу са протоколом од 24.06.2016. године обавеза исплате ових накнада само обавеза друштва преносиоца.

По становишту ревизијског суда, основано се ревизијом тужиоца указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право када је одлучио да преиначи првостепену пресуду у делу којим је усвојен тужбени захтев у односу на туженог „Железнице Србије“ АД за период пре статусне промене, односно за период потраживања од 08.11.2014. године до 31.08.2015. године и односу на туженог „Инфраструктура железнице Србије“ АД за период од 01.09.2015. године до 08.11.2017. године.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Законом о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 61/05) које се примењују од 01.01.2006. године, поред осталог, предвиђено је и право запосленог на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачке 5. и 6). Послодавцима је, након почетка примене новелираног Закона о раду, остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада. Притом, њихова висина мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ти трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу без обзира на њихову стручну спрему, звање и радно место.

Колективним уговором друштва преносиоца од 24.03.2015. године који је наставило да примењује и друштво стицаоц предвиђено је да је у вредност једног радног часа за обрачун и исплату зараде укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност $\frac{1}{12}$ регреса за коришћење годишњег одмора, сведена на један радни час. Из оваквог утврђења вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер исти нису исказани у номиналним износима. Тужени нису доставили одлуку о висини ових накнада, нити је обављеним вештачењем могла бити утврђена њихова

висина - вредност са којим су укључене у вредност једног радног часа. То, међутим, не искључује право тужиоца на исплату ових накнада. Не може се прихватити став да су запосленима, па и тужиоцу, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с`обзиром да се тужени нису изјаснили о њиховој висини нити су спорне накнаде номинално исказали у платној листи тужиоца, како је то предвиђено Законом о раду.

Следствено изложеном, могло би се закључити да су тужени у погледу исплате наведених накнада законске одредбе примењивали на штету тужиоца. Пошто колективни уговор који се примењивао у спорном периоду не садржи конкретну регулативу која утврђује висину тражених накнада, тужилац може потраживати њихову исплату у нето износа према параметрима из ранијег колективног уговора. У овом случају тужилац је то и учинио тако што је тужбени захтев поставио у висини износа накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, утврђених налазом и мишљењем вештака, применом тих параметара и такав тужбени захтев је основан.

Међутим, нису основани наводи ревидента о погрешној примени материјалног права у погледу одлуке о непостојању солидарне обавезе туженог - друштва стицаоца у односу на новчано потраживање настало пре његовог оснивања.

Тужено друштво стицалац основано је Одлуком Владе Републике Србије од 02.07.2015. године („Службени гласник Републике Србије“ број 60/15) у поступку спровођења статусне промене туженог Железнице Србије“ АД. Реч је о статусној промени из члана 489. став 1. тачка 1. и став 2. Закона о привредним друштвима (издвајање уз оснивање) у којој се једно друштво (друштво преносилац) дели тако што преноси део своје имовине и обавеза на једно или више новооснованих друштава (друштво стицаоци), а по спроведеној статусној промени само наставља да постоји. У случају такве статусне промене, за пренос обавеза на друштво стицаоца релевантан је искључиво уговор о статусној промени, односно план поделе. На друштво стицаоца прелазе само оне обавезе друштва преносиоца за које је одређено наведеним актима. Поред тога, одредбом члана 505. став 1. тачка 2. Закона о привредним друштвима прописано је да друштво стицалац солидарно одговара са друштвом преносиоцем за обавезе које су по наведеним статусним документима остале на страни друштва преносиоца, али само до износа разлике вредности имовине друштва преносиоца која му је пренета и обавеза друштва преносиоца које је преузео, осим ако је са одређеним повериоцима другачије уговорено.

У конкретном случају, означена статусна промена друштва преносиоца спроведена је по поступку прописаном Законом о привредним друштвима. Решењем Владе Републике Србије од 02.07.2015. године дата је сагласност тог привредног друштва од 11.05.2015. године којом је одобрен нацрт плана поделе који је 31.03.2015. године усвојио одбор директора тог привредног друштва (објављен на интернет страници Агенције за привредне регистре, у складу са чланом 495. став 1. Закона о привредним друштвима). Планом поделе, као саставним делом Одлуке о статусној промени од 11.05.2015. године, означене су номиналне вредности имовине и обавеза које се статусном променом преносе на друштва стицаоце, и то су једнаке вредности. План не садржи опис преузетих обавеза ни начни на који ће се њихов пренос и реализација извршити, већ само констатацију да се на тужено друштво стицаоца преносе обавезе које се односе на имовину и обављање делатности железничког

превоза путника, без јасног одређења да ли у те обавезе спадају и новчана потраживања запослених које је тај тужени преузео од друштва преносиоца. У плану је предвиђено да ће о томе бити закључен посебан уговор, али не и форма у којој ће се такав уговор закључити.

Између друштва преносиоца и друштва стичалаца између осталог и туженог „Инфраструктура железнице Србије“ АД, закључен је 24.06.2016. године Протокол којим су његови потписници прихватили Информацију о спроведеном поступку статусне промене друштва преносиоца и отварању почетних стања у пословним књигама новоформираних друштава. Означеним протоколом су у биланс туженог друштва преносиоца, поред осталог, пренета „резервисања“ за судске спорове, односно спорове који су у току. Наведени протокол, по оцени ревизијског суда, има значај уговора предвиђеног у Одељку V Плана поделе туженог друштва преносиоца, тако да је спорно новчано потраживање настало пре његове статусне промене остало обавеза тог туженог, а солидарна обавеза туженог друштва стичаоца не постоји у смислу члана 505. став 1. тачка 2. Закона о привредним друштвима јер нема разлике у вредности имовине која му је пренета и обавеза које је преузео.

Околност да је тужено друштво стичалац преузело тужиоца и са њим закључило анекс уговора о раду не значи да је на тај начин преузело и све обавезе тужиоцевог ранијег послодавца - друштва преносиоца по основу радног односа насталог пре статусне промене. Закључење анекса уговора о раду представља реализацију законске обавезе да се тужилац задржи у радном односу, у складу са члановима 147-151 Закона о раду. Међутим, тим законским одредбама није изричито прописано да се на тај начин преузимају и обавезе послодавца претходника према запосленом из њиховог радног односа. Из наведених разлога правилно је другостепени суд одлучио када је одбио тужбени захтев у односу на туженог „Инфраструктура железнице Србије“ АД за исплату тражених накнада за период пре статусне промене од 08.11.2014. године до 31.08.2015. године.

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом, а на основу члана 414. став 1. истог закона као у другом ставу изреке.

Тужилац је успео у поступку по ревизији, па му на основу чл. 153. и 154. ЗПП припадају и опредељени трошкови овог поступка, који су јој досуђени у укупном износу од 113.424,13 динара и то: на име трошкова за састав ревизије од стране адвоката износ од 18.000,00 динара, као и на име таксе на ревизију износ од 38.169,65 динара и на име таксе на одлуку по ревизији износ од 57.254,48 динара, према важећој Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксеној тарифи из Закона о судским таксама.

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић